

17.8.2020

Sisäministeriö

Lausuntopyyntö SMDno-2019-1460

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi pelastuslain 109 §:n muuttamisesta

Sisäministeriö on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) lausuntoa otsikossa mainitusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pelastuslain (379/2011) 109 § vastamaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 250 §:n 1 momenttia. Ehdotuksen mukaan alueen pelastusviranomaisella olisi toimivalta määrätä pelastuslain 109 §:ssä tarkoitetun rakennuksen tai rakennelman omistaja hankkimaan ja pitämään toimintakunnossa viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavien laitteiden lisäksi myös uuden laajakaistaisen viranomaisviestintäpalvelun käytettävyyttä varmistavia laitteita.

Toimivalta koskisi tavanomaista suuremman henkilöturvallisuusriskin rakennuksia tai rakennelmia, joissa viranomaisverkon tai viranomaisliittymän käytettävyys on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisliittymän käytettävyys ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi. Esitysluonnoksessa mainitaan esimerkkeinä tällaisista rakennuksista tai rakennelmista suuret kauppakeskukset, sairaalat, satamien terminaalirakennukset, lentoasemat, yksityiset teollisuushallit, tietyt julkishallinnon tilat sekä metro.

Viranomaisliittymät toimivat kaupallisen teleyrityksen tarjoamassa matkaviestinverkossa. Verkko-operaattorina toimiva teleyritys valitaan palveluoperaattorina toimivan Suomen Erillisverkot Oy:n tai sen tytäryhtiön järjestämällä kilpailutuksella. Esitysluonnoksen mukaan esityksellä voi olla vaikutuksia teleyritysten väliseen kilpailutilanteeseen, sillä sisäverkon kuuluvuutta tukevat laitteet saattavat johtaa tilanteeseen, jossa rakennuksen tai rakennelman sisätiloissa toimivat varmimmin tai ainoastaan kilpailutuksen voittaneen verkko-operaattorin liittymät. Lisäksi mahdollisuus pelastuslain 109 §:ssä tarkoitetun määräyksen antamiseen saattaa vähentää kilpailutuksen voittaneen teleyrityksen intressiä toteuttaa sisäverkkoa oma-aloitteisesti kaupallisten intressien perusteella.

KKV katsoo, että esitysluonnoksessa esitetyt kilpailuvaikutukset ovat

17.8.2020

mahdollisia ja ne voivat olla merkittäviä. Liittymien parempi tai yksinomainen toimivuus saattaa ohjata erityisesti lain tarkoittamissa kohteissa toimintaansa harjoittavia tahoja, kuten esimerkiksi yrityksiä ja sairaanhoitopiirejä, hankkimaan tarvitsemansa liittymät tarjouskilpailun voittaneelta verkko-operaattorilta. Tämä voi muodostaa voittaneelle operaattorille merkittävän kilpailuedun. Kuluttajaliittymien osalta vaikutus voi olla pienempi, mikäli merkittävä osa liittymän käytöstä tapahtuu muualla kuin lain tarkoittamissa kohteissa. Tällöin kohteisiin toteutetut sisäverkot ja niiden toimivuus eivät välttämättä vaikuta kuluttajan liittymän valintaan.

Esitysluonnoksen mukaan sisäverkko olisi mahdollista rajata vain viranomaisten käyttöön, mikäli sisäverkko toteutetaan toistintarkaisun sijasta sisätukiasemaa hyödyntäen. KKV pitää myönteisenä sitä, että teleyritysten kilpailuedellytysten tasapuolisuuden varmistamiseksi on jo olemassa ratkaisu. Kilpailuedun mahdollisia markkinavaikutuksia arvioitaessa voi kuitenkin olla merkitystä sillä, miten tarkasti verkko-operaattorit mahdollisesti kykenevät arvioimaan kilpailuedun suuruuden ja huomioivatko ne sen tarjouslaskennassaan. Kilpailuedun myötä saatavien lisätulojen huomioiminen viranomaisviestintäpalvelun tarjouksen hinnassa saattaa johtaa hinnaltaan alempaan tarjoukseen ja kilpailuedun merkityksen vähentymiseen teleoperaattorien välisessä kilpailussa. Tällöin riski kilpailun vääristymisestä on pienempi ja valtion kustannukset palvelun toteuttamisesta vähäisemmät. Kilpailuedun tosiasiallinen merkitys jää kuitenkin epävarmaksi tarkemman vaikutusarvioinnin puuttuessa.

KKV katsoo, ettei verkon käytön rajaamisen tarpeeseen ole mahdollista ottaa kantaa ilman lisätietoa. Mikäli tarkempaa vaikutusarviointia ei kuitenkaan tehdä, sisältyy ilman verkon käytön rajaamista toteutettavaan ratkaisuun väistämättä kilpailun vääristymisen riski. Tällöin voi KKV:n näkemyksen mukaan olla teleyritysten kilpailuedellytysten tasapuolisuuden ja markkinoiden tehokkaan toiminnan varmistamiseksi perusteltua toteuttaa sisäverkot sisätukiasemin ja rajata sisäverkkojen käyttö viranomaistoimintaan.

Timo Mattila
Pääjohtajan sijainen,
Ylijohtaja

Juhana Järviö
Asiantuntija